

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 129/06-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. V. Č., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 372/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. D. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 372/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 372/01 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. MUDr. D. B. **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie vo výške 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia MUDr. D. B. na účet advokáta JUDr. Ing. V. Č., B., vo výške 5 788 Sk (slovom päťtisícšesťstoosemdesiatosem slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti MUDr. D. B. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. januára 2006 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ing. V. Č., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanému v 1. rade JUDr. F. G. a žalovanému v 2. rade F. G. ml. o zaplatenie sumy 322 666 Sk s prísl. vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 372/01.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti doplnenej podaním svojho právneho zástupcu zo 14. júna 2006 uviedol, že 3. decembra 2001 podal okresnému súdu žalobu o náhradu škody. Sťažovateľ 16. januára 2002 požiadal o vydanie predbežného opatrenia. Okresný súd nekonal vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 372/01 ani pokiaľ išlo o predbežné opatrenie navrhnuté sťažovateľom, ale procesne konal podľa názoru sťažovateľa len vo veci zaplatenia súdneho poplatku. Okresný súd do dnešného dňa právnu vec sťažovateľa právoplatne nerozhodol. Podľa názoru sťažovateľa sú zo strany okresného súdu spôsobované v danej veci zbytočné prietahy.

Sťažovateľ si uplatňuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 000 Sk. Svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia zdôvodnil

tým, že od podania návrhu do dnešného dňa je v stave právnej neistoty z dôvodu, že konanie vedené na okresnom súde nie je do dnešného dňa právoplatne skončené.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že v rámci konania vedeného pod sp. zn. 17 C 372/01 okresný súd spôsobuje zbytočné preťahy v súdnom konaní.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ v sťažnosti doplnenej podaním zo 14. júna 2006 navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd v Trnave, Hlavná 49, 917 01 Trnava v konaní vo veci 17 C 372/01 porušil svojou nečinnosťou MUDr. D. B., bytom B. jeho ústavné právo, ktoré zaručuje čl. 48 ods. 2 Ústavy SR na súdnu ochranu práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov.

Priznáva MUDr. D. B., bytom B. primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.000.000,- Sk za nečinnosť Okresného súdu v Trnave v konaní 17 C 372/01, kde žaluje odporcov, ktorí mu spôsobili škodu vo výške nad 10.000.000,- Sk, za čo sú trestne stíhaní a obvinení.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení z 10. marca 2006 uviedla prehľad vykonaných úkonov v danej právnej veci. Ďalej sa vo vyjadrení uvádza, že iba v jednej sťažnosti č. Spr 2404/06 sa sťažovateľ sťažoval vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 372/01, avšak okrem čísla konania neuviedol svoje dôvody pre podanie sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom podaní zo 4. júla 2006 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní zo 7. júla 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/06-27 z 21. júna 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie o zaplatenie sumy vo výške 322 666 Sk s prísl. z titulu náhrady škody vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 372/01, v rámci ktorého namieta s'ťažovateľ zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je zložitú po skutkovej a právnej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd uvádza, že nezistil také správanie účastníkov konania, ktorým by prispeli k celkovej dĺžke konania.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 17 C 372/01 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 5. decembra 2001 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa o zaplatenie sumy 322 666 Sk s príslušenstvom.

Dňa 16. januára 2002 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa o vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 25. januára 2002 okresný súd rozhodol, že sťažovateľa neoslobodzuje od poplatkovej povinnosti.

Dňa 30. januára 2002 okresný súd vyzval obchodný register na zaslanie aktuálneho výpisu A. export – import, s. r. o.

Dňa 11. februára 2002 bolo okresnému súdu doručené stanovisko a vysvetlenie sťažovateľa k žalobe.

Dňa 12. februára 2002 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu o jeho neoslobodení od poplatkovej povinnosti.

Dňa 20. marca 2002 okresný súd predložil odvolanie sťažovateľa na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 28. júna 2002 rozhodol krajský súd o odvolaní sťažovateľa tak, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu.

Dňa 2. augusta 2002 bol spis spolu s rozhodnutím krajského súdu doručený okresnému súdu.

Dňa 20. augusta 2002 bolo na základe úpravy sudkyne predmetné rozhodnutie krajského súdu doručované účastníkom konania.

Dňa 5. septembra 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 19. septembra 2002 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o nariadenie dozorujúcemu prokurátorovi a vyšetrovateľovi, aby bolo riadne začaté konanie vo veci sp. zn. OÚV-194/10-TT-1999 alebo Pn 2032/98.

Dňa 21. marca 2005 okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka vyzval sťažovateľa na oznámenie, či z dôvodov uvedených v konaní pod sp. zn. 17 C 85/99 má byť prerušené aj namietané konanie, keďže možno predpokladať, že dané dôvody sa vecne vzťahujú aj na toto konanie. Túto písomnosť sťažovateľ prevzal 11. apríla 2005.

Dňa 29. marca 2005 zákonná sudkyňa oznámila účastníkom konania, že termín pojednávania bude určený v I. štvrtroku 2006.

Dňa 5. mája 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby reagoval na jeho výzvu o oznámenie dôvodov prerušenia konania.

Dňa 11. mája 2005 okresný súd žiadal doručiť zásielku odporcovi prostredníctvom polície.

Dňa 11. mája 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým predložil k spisu dôkazy a ktorým opätovne žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 2. júna 2005 bola okresnému súdu doručená odpoveď z polície o nemožnosti doručiť zásielku odporcovi.

Dňa 12. augusta 2005 okresný súd rozhodol o tom, že sťažovateľovi sa nepriznáva oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 31. augusta 2005 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti tomuto uzneseniu.

Dňa 12. septembra 2005 dal vyšší súdny úradník kancelárii pokyn, aby vyzvala sťažovateľa na vyjadrenie, či žiada o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Dňa 5. októbra 2005 okresný súd túto výzvu vypracoval a sťažovateľovi ju doručil 17. októbra 2005.

Dňa 5. októbra 2005 sťažovateľ na okresnom súde preštudoval spis sp. zn. 17 C 372/01.

Dňa 20. októbra 2005 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, a to JUDr. Ing. V. Č.

Dňa 27. decembra 2005 okresný súd vydal uznesenie, ktorým žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov zamietol, pričom zároveň konštatoval, že uňho nie sú splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 17. januára 2006 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu z 27. decembra 2005.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 17 C 372/01 došlo k zbytočným prieťahom od 19. septembra 2002 (sťažovateľ žiadal, aby bolo začaté konanie sp. zn. OÚV-194/10-TT-1999 alebo Pn 2032/98) do 21. marca 2005 (výzva okresného súdu na uvedenie dôvodov, či sťažovateľ navrhuje prerušiť súdne konanie), t. j. v trvaní 2 rokov a 6 mesiacov. Ústavný súd uvedené obdobie považuje za zbytočné prieťahy v konaní, pretože okresný súd mohol súdne konanie prerušiť v súlade

s Občianskym súdnym poriadkom, čo sa nestalo, a za dobu od 19. septembra 2002 do 21. marca 2005 okresný súd v predmetnom súdnom konaní neurobil žiaden úkon. V dôsledku vyššie uvedených zbytočných prietáhov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 372/01.

Sťažovateľ si uplatnil priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1 000 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 372/01 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie

primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 20 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadost'učinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd s'ťažnosti nevyhovel.

S'ťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

S'ťažovateľ si podaním z 12. júna 2006 uplatnil trovy konania vo výške 10 252 Sk (10 000 Sk – preddavok na odmenu advokáta, 95 Sk – poplatok u notára za osvedčenie podpisu na splnomocnení, 57 Sk – poštové náklady a 100 Sk – kópie s'ťažnosti). Aj právny zástupca s'ťažovateľa si podaním zo 7. júla 2006 uplatnil trovy právneho zastúpenia, a to

vo výške 13 904 Sk (prevzatie a príprava zastúpenia – 2 730 Sk, ďalšia porada s klientom v trvaní 2 hodín – 5 460 Sk, písomné podanie a vyjadrenie – 2 730 Sk, písomné vyjadrenie – 2 730 Sk, režijný paušál 2 x 128 Sk).

Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi sťažovateľa odmenu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti (podanie doručené ústavnému súdu 14. júna 2006 v zmysle výzvy ústavného súdu). Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vo výške 5 788 Sk (odmena za jeden úkon vo výške 2 730 Sk a režijný paušál 164 Sk), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnenému zástupcovi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006